

FINAS-arvioajakoulutus 15 vuotta

Tänä vuonna on kulunut 15 vuotta siitä, kun FINAS järjesti ensimmäisen *Asiantuntijasta arvioijaksi* -kurssin. Ensimmäinen kurssi järjestettiin vuonna 1991 yhteistyössä englantilaisten kollegoiden kanssa, ja heti seuraavilla kursseilla vastuu siirtyi kokonaan FINASiin. Vuosien aikana kursseista on saatu paljon hyvää palautetta, ja kurssit on koettu hyödyllisiksi ja jopa hauskoiksi. Arvioajakurssi on aina tiivistunnelmainen ja käsittää paljon kanssakäymistä kurssilaisten kesken.

FINASille kurssit ovat ennen kaikkea arvokas keino saada käyttöön teknisiä arvioijia toimimaan pätevyyden arvioinnissa. Kursseille osallistujien joukossa on kuitenkin ollut koko ajan myös paljon niitä asiantuntijoita, jotka haluavat hyödyntää kurssia ensisijaisesti omassa päätyönsään. Kurssin avulla onkin mahdollista oppia lisää akkreditoinnista ja sen kriteereistä sekä valmistautua oman toiminnan arviointiin. Kurssien avulla voi kehittää myös sisäisten auditointien suunnittelua ja käsittelyä, esimerkiksi korjaavien toimenpiteiden toteutusta. Kurssiin sisältyvästä arviointitekniikan harjoittelusta on hyötyä erilaisissa arviointitilanteissa. Monet työntekijät ovatkin lähettäneet kurssillemme vuosien aikana useita työntekijöitään.

Arvioajakurssit ovat olleet jatkuvasti suosittuja, ja edelleen kursseja järjestetään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Ensi loka-marraskuun vaihteessa pidettävä kurssi on 40. laboratoriodien ja tarkastuslaitosten toiminnan arvioinnista järjestettävä kurssi. Lisäksi FINAS on järjestänyt koulutustilaisuuksia sertifiointitoiminnan arvioinnista. Kaikkiaan FINASin arvioajakoulutuksiin on 15 vuoden aikana osallistunut yli 800 henkilöä.

Teknisen arvioijan pätevyyden saavuttamiseen kuuluu kolmipäiväisen kurssin lisäksi arviointiharjoittelu todellisessa kohteessa kokeneen teknisen arvioijan kanssa. Suoritetun harjoittelun jälkeen arvioija voidaan todeta päteväksi toimimaan teknisenä arvioijana. Pätevyys on kerrallaan voimassa neljä vuotta. Tällä hetkellä arvioijana toimii runsaat kaksisataa eri alojen asiantuntijaa. Teknisen arvioijan koulutuksen sisältö ja käytännön toteutus perustuvat kansainvälisesti yhteisesti sovittuihin periaatteisiin. Kurssit ovat maasta toiseen samankaltaisia ja tasavertaisia, ja tekninen arvioija on siten pätevä toimimaan myös muualla kuin Suomessa. FINAS ja muiden maiden arviointielimet käyttävät jatkuvasti hyödykseen toisessa maassa koulutettuja arvioijia, kun omassa maassa ei aina ole sopivaa asiantuntijaa käytettävissä.

FINAS järjestää teknisille arvioijille myös lisäkoulutusta pätevyyden ylläpitoon ja kehittämiseen. Vuosittainen tapahtuma on arvioijaseminaari, jossa käsitellään ajankohtaisia aiheita ja keskustellaan toiminnan kehittämisestä ja harmonisoinnista. Tämän vuoden arvioijaseminaarissa 29.8.2006 aiheina olivat ajankohtaisten asioiden lisäksi muun muassa: arvioinnin keinot koko pätevyyden kattamiseksi, arviointikäytäntöä täydentävät menettelyt, arviointiin valmistautuminen, asiakkaalta pyydettävä aineisto, asiakkaan tavoitteet ja odotukset, teknisen vastuuhenkilön rooli tuloksen oikeellisuuden varmistamisessa, uutta sisältöä raportointiin ja käytännön toimenpiteitä luottamuksellisuusvaatimusten täyttämiseksi. Arvioijaseminaariin osallistui yhteensä 80 teknistä arvioijaa.

Seminaarin yhteydessä juhlittiin kakkukahvien merkeissä paitsi 15 vuotta täyttävää teknisten arvioijien koulutusta, erityisesti myös FINASin teknisiä arvioijia, jotka ovat osaltaan ansiokkaasti jatkuvasti mukana ylläpitämässä ja kehittämässä arviointitoimintaa. Osa teknisistä arvioijista on ehtinyt toimia arvioijana jo useita kymmeniä kertoja. Heitä ajatellen FINASissa ollaan tänä syksynä aloittamassa uusi, pitkän arviointikokemuksen omaaville arvioijille suunnattu syventävä arvioajakurssi, joka toteutetaan ensimmäisen kerran 30.11.2006.

Giselle Nick-Mäenpää

Arvioijan työ palkitsevaa ja motivoivaa

Laboratoriopäällikkö, kemisti Allan Witick Jyväskylän yliopiston Ympäristöntutkimuskeskuksesta on toiminut teknisenä arvioijana 8 vuoden ajan. Hän on ehtinyt osallistua jo noin 15 laboratorion arviointiin Suomessa. Lisäksi hän on toiminut Ruotsin akkreditointielimen SWEDAC:in arvioinneissa useissa laboratorioissa. Arvioijaseminaarissa 29.8.2006 Allan Witick esitteli mukautuvan pätevyysalueen arviointiperiaatteita.

Allan Witick, kuten suurin osa FINASin teknisistä arvioijista, työskentelee itsekin akkreditoitussa laboratorioissa. - Oman laboratorion akkreditoinnin aikoihin oli luontevaa lähteä myös arvioijakurssille, kertoo Allan Witick. - Toisten laboratorioden toimintaa arvioidessani olen saanut paljon uusia ajatuksia laboratoriotuominnan kehittämisestä, ja näitä ajatuksia voin jatkuvasti hyödyntää omassa työssäni, hän jatkaa. Olen myös nähnyt, että Ruotsin ja Suomen välillä arvioinnin toteutuksissa on jonkin verran käytännön eroja, mutta arvioinnin sisällön ja lopputuloksen kannalta arviointi on molemmissa maissa samanlaista.

Allan Witick toimii tällä hetkellä arvioijana viidessä laboratorioissa. Hän pitää määrää itselleen sopivana, vaikka päätyön ohessa tehtävä työ täyttääkin melko paljon viikonloppuja ja muuta vapaa-aikaa varsinkin syksyisin ja keväisin. - Erityisesti arviointikäyntiin valmistautuminen laboratorion materiaaliin perehtymällä vaatii aina kunnolla keskittymistä. Raportin kirjoittaminen käynnin jälkeen sen sijaan sujuu kokeneelta arvioijalta jo melko nopeasti, Allan Witick kertoo työstään arvioijana. Arviointityöhön kuuluu myös, että joskus joutuu aiheuttamaan arvioitavalle

kohteelle pettymyksen, kun jonkin menettelyn pätevyudessa tulee esille puutteita. - Kuitenkin kaikki arviointikokemukseni ovat olleet kokonaisuutena positiivisia. Erityisen palkitsevaa ja työn jatkamiseen motivoivaa on, kun näkee, kuinka arviointi on auttanut laboratoriota kehittämään toimintaansa hyvään suuntaan, kertoo teknisen arvioija Allan Witick.

Päivi Kähkönen

FINASin arvioijaseminaarissa 29.8.2006 ohjelman toteutuksesta vastasivat omalta osaltaan tekninen arvioija Allan Witick Jyväskylän yliopiston Ympäristöntutkimuskeskuksesta ja akkreditointipäällikkö, pääarvioija Christina Waddington, joka on ollut suunnittelemassa ja toteuttamassa FINASin arvioijakoulutusta alusta lähtien.

Euroopan komissio vahvistaa akkreditoinnin asemaa

Akkreditoinnin aseman vakiinnuttaminen ja vahvistaminen Euroopassa on parhaillaan esillä Euroopan komission ja akkreditointielinten välisissä neuvotteluissa. Yhteisön jäsenmaat ovat näin saamassa yhteisen akkreditointipolitiikan. Akkreditoinnin käsittelyn taustana on Euroopan sisämarkkinoiden ja niihin liittyvän lainsäädännön kehitystyö, johon liittyvät nk. uuden lähestymistavan (New Approach) mukaiset tuotedirektiivit ja CE-merkintä. Tuotedirektiivien pohjana oleva uusi lähestymistapa on parhaillaan uusittavana.

Akkreditoinnin hyödyntämistä koskevissa neuvotteluissa ovat osapuolina komission Yritys- ja teollisuustoiminnan pääosasto (Directorate General Enterprise and Industry) ja Euroopan akkreditointielinten yhteistyöjärjestö EA (European co-operation for Accreditation). Komission kannan mukaan akkreditoinnin asemaa tulee kehittää voimakkaasti, ja myös akkreditointiyhteisö EA on valmis toimimaan tällaisen kehityksen puolesta. Akkreditointi on jo Euroopan tasolla sovittu yhteiseksi työvälineeksi vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa, ja tämä luo suuntaa toiminnan kehittymiselle.

Akkreditoinnille halutaan luoda eurooppalainen malli, eurooppalainen akkreditointipolitiikka, jossa keskustelun pääkohtia ovat

- Akkreditointitoiminta rajataan kaupallisen kilpailun ulkopuolelle, koska toiminnan katsotaan olevan yleishyödyllinen palvelu
- Akkreditointipalvelu on julkishallinnon alasta. Toimintaa koordinoi EA, jonka tulee saada selkeä eurooppalaisten ja

(jatkuu)

(jatkuu)

kansallisten hallintoelinten tuki kansallisilta ja eurooppalaisilta viranomaisilta.

- EAn yhteydet Euroopan komissioon ja Standardointityöryhmään (Senior Officials Group for Standardisation SOGS) vakiinnutetaan

Euroopan komissio on tuonut esille, että sillä on akkreditoinnin ja erityisesti monenkeskisten tunnustamissopimusten (MLA, Multilateral Agreement) toimivuuteen jo tällä hetkellä hyvä luottamus. Komission

näkemyksistä voi lukea lisää komission edustaja Jacques McMillanin haastattelusta uusimmassa EA News -julkaisusta (June 2006, www.european-accreditation.org). Akkreditoinnin merkityksen lisääntyminen näkyy käytännössä uusien direktiivien ja niiden mukaisten kansallisten lakien sisällössä, joissa akkreditointi on kirjattu vaatimustenmukaisuuden arvioinnin välineeksi. Suomessa kansallisen akkreditointielimen tehtävät on osoitettu FINASille, joka on EA:n jäsen ja mukana EA:n MLA-sopimuksissa.

Päivi Kähkönen

FINAS kouluttaa

Haluatko arvioijaksi?

Seuraava laboratorioden ja tarkastuslaitosten pätevyys arviointia käsittelevä Asiantuntijasta arvioijaksi -kurssi järjestetään 31.10.–2.11.2006. Kurssi on tarkoitettu ensisijaisesti kouluttamaan FINASin arviointitehtävissä tarvittavia teknisiä arvioijia. Hakeminen kurssille tapahtuu sähköisesti FINASin verkkosivujen kautta 30.9. mennessä. Lisätietoja kurssista saa FINASin verkkosivuilta (www.finas.fi), Anne Väisäseltä puh. 010 6054 311 tai anne.vaisanen@finas.fi.

Syventävä arvioijakurssi FINASin teknisille arvioijille 30.11.2006

Kurssin tavoitteena on tuoda esiin arvioinnin ja akkreditointivaatimusten kehittyminen ja antaa arvioijalle uusia arviointityökaluja. Kurssi on tarkoitettu FINASin teknisille arvioijille, jotka haluavat kehittää arviointiosaamistaan. Lisätietoja kurssista saa FINASin verkkosivuilta (www.finas.fi), Anne Väisäseltä puh. 010 6054 311 tai anne.vaisanen@finas.fi.

Ajankohtaista laboratoriorintamalla

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, FINAS-akkreditointipalvelu ja Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontakeskus (STTV) järjestävät koulutuspäivän "Ajankohtaista laboratoriorintamalla" torstaina 5.10.2006 Viikin Infokeskuksessa, Viikinkaari 11, Helsinki.

Ilmoittautuminen 26.9.2006 mennessä sähköpostitse; Tiina.Hannola@evira.fi.

FINAS-päivä 2007

Vuoden 2007 FINAS-päivä järjestetään torstaina 25.1.2007 Messukeskuksessa Helsingissä.

FINAS-päivä on FINASin asiakastilaisuus, jossa käsitellään akkreditointiin ja arviointiin liittyviä ajankohtaisia asioita. Päivän ohjelma ja kutsut lähetetään joulukuussa.

Lisätietoja akkreditoinnin tilanteesta Euroopassa

EA:n tiedotuslehti EA News, June 2006
Lehti on saatavana EA:n verkkosivuilta osoitteesta www.european-accreditation.org

- EAn puheenjohtaja ja johtoryhmä ottavat kantaa EA:n vahvistamisen puolesta (s. 1)
- Italiassa akkreditoidut sertifiointielimet myöntäneet jo yli 100 000 sertifiointia – Sincert (s. 3)
- Euroopan akkreditointielimet arvioivat ilmoitettuja laitoksia kaikkien 25

tuotedirektiivin mukaisesti – Selvitys ilmoitettujen laitosten arvioinnista (s. 4)

- Euroopan komissio ja EA tiivistävät suhteitaan ja rajaavat akkreditoinnin kaupallisen kilpailun ulkopuolelle – Komission edustaja Jacques McMillanin haastattelu (s. 5-6)
- Ajankohtaista tarkastuslaitosten, sertifiointielinten ja laboratorioden arvioinnissa - työryhmien tiedotteet (s. 7 ja 9)
- Akkreditoidut kalibrointilaboratoriot tietokannassa, Suomi mukana (s. 8)

FINAS ILACin ja IAF:n kokousten isäntänä

FINASilla oli 11.-16.6.2006 akkreditointialan kansainvälisiä vieraita ympäri maailmaa, kun FINAS isännöi viikon ajan ILACin (International Laboratory Accreditation Cooperation) ja IAF:n (International Accreditation Forum Inc.) kokouksia.

Viikon aikana oli molempien järjestöjen johtoryhmien kokoukset, ja näiden kokousten välissä järjestettiin ILACin ja IAF:n yhteiskokous, jonka tavoitteena on ko. organisaatioiden yhteistyön parantaminen ja sujuvoittaminen. Lisäksi nyt kokoontuivat ensimmäistä kertaa yhteiseen kokoukseen ILACin ja IAF:n MLA/MRA -komiteat, jotka organisoivat ja käsittelevät vastavuoroisten tunnustamissopimusten edellytyksenä olevat akkreditointielinten arvioinnit (peer evaluation). Ohjelmaan kuului myös ILACin, IAF:n ja ISON yhteistyöryhmän kokous. Yhteistyön tavoitteena

on mm. parantaa akkreditoinnin ja standardisoinnin välistä tiedonkulkua molempia tahoja hyödyttävällä tavalla.

Vieraita viikon kuluessa oli yhteensä n. 30 henkilöä, kaukaisimmat Uudesta-Seelannista, Australiasta, Kiinasta, Intiasta, USA:sta, Kanadasta, Chilestä, Meksikosta ja Tansaniasta eurooppalaisten lisäksi. FINASin edustajat eivät ole jäseninä nyt kokoontuneissa komiteoissa tai ryhmissä, mutta FINASin johtajalla oli tilaisuus osallistua kokouksiin tarkkailijana, mikä tietysti lisäsi tietämystä ILACin ja IAF:n toiminnasta. MIKESin uusi toimitalo tarjosi hyvät puitteet kokouksille, osanottajat olivat tyytyväisiä kokousjärjestelyihin ja FINAS sai kiitosta onnistuneesta isännyydestään.

Leena Tikkanen

FINAS tiedottaa

Akkreditoitujen toimielinten akkreditointitunnus

Siirtymäaika uuden akkreditointitunnuksen käyttöön päättyy 31.12.2006. Akkreditointiin viittaamisessa tulee vuoden 2007 alusta lähtien olla käytössä uusi, 1.1.2005 käyttöön otettu tunnus, ja näin viimeisetkin leijonatunnukset poistuvat käytöstä.

Siirtymäaika SFS-EN ISO/IEC 17025:2005

Laboratorioiden siirtymäaika päivitetyn standardin SFS-EN ISO/IEC 17025:2005, *Testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyys, Yleiset vaatimukset*, käyttönotolle jatkuu 31.5.2007 asti. Jotta akkreditointi voi jatkua katkoitta, laboratorioiden tulee olla uuden version mukaisesti arvioituja ja päteväksi todettuja siirtymäajan loppuun mennessä.

Järjestelmäsertifiointista on ilmestymässä uusi standardi

Uusi standardi ISO/IEC 17021, *Conformity assessment, Requirements for bodies providing audit and certification of management systems*, ilmestyy tänä vuonna ja se otetaan käyttöön myöhemmin ilmoitettavan siirtymäajan puiteissa.

Kalibrointitietokanta

Euroopan akkreditoitujen kalibrointilaboratorioiden yhteystiedot ja kalibrointipalvelut julkaistaan EA:n verkkopalvelussa. Verkon kautta on saatavana kahdeksan Euroopan maan kalibrointilaboratorioiden tiedot: Tanska, Saksa, Suomi, Irlanti, Iso-Britannia, Slovenia, Portugali ja Ranska. Tietokantaa laajennetaan koko ajan uusiin maihin ja vähitellen myös uusille alueille, seuraavaksi vuorossa ovat testauslaboratoriot ja sertifiointielimet. Palvelu on vapaasti käytössä EA:n verkkosivuilla www.european-accreditation.org.

Uusimmat akkreditointipäätökset

FINASin uusimmat akkreditointipäätökset (uudet akkreditointipäätökset, akkreditointipäätösten muutokset ja uudelleen akkreditoinnit) julkaistaan kuukausittain verkkosivuilla www.finas.fi (Ajankohtaista).

Uusia akkreditointipäätöksiä

T231 Suomen Ympäristöpalvelu Oy, Laboratorio: Maa-, sedimentti-, liete- ja kompostinäytteiden kemiallinen testaus, 20.6.2006.

T232 Insinööri toimisto AX-LVI Oy, Ympäristöyksikkö: Prosessi- ja savukaasujen päästömittaukset, 29.6.2006.

Akkreditointipäätösten muutoksia

I008 Inspecta Oy, Tarkastus; tarkastuslaitoksen akkreditointi on yhdistetty päätökseen I001:een, Inspecta Oy, 12.7.2006.

S029 SGS Fimko Oy, Päästökauppatodentamistoiminta; akkreditointi on tilapäisesti peruutettu 8.7.2006 alkaen, 30.6.2006

T029 Jyväskylän ammattikorkeakoulu,

Tekniikka ja liikenne, Rakennuslaboratorio; akkreditointi on palautettu tilapäisen peruutuksen jälkeen, 31.5.2006.

T110 Lieksan kaupungin elintarvikelaboratorio; laboratorio on luopunut akkreditoinnista 1.9.2006 lähtien, 14.8.2006.

T138 Päijät-Hämeen keskussairaala, kliinisen kemian ja kliinisen neurofysiologian laboratoriot sekä kliinisen mikrobiologian ja patologian osastot; pätevyysaluetta on laajennettu koskemaan kliinistä fysiologiaa ja kliinistä neurofysiologiaa, 20.7.2006.

K042 Nemko Oy; pätevyysaluetta on laajennettu koskemaan kenttäkalibrointia, 21.6.2006.

K044 Raahen Osaamiskeskus Oy, Pohjois-Suomen Kalibrointikeskus; akkreditointi on palautettu tilapäisen peruutuksen jälkeen, 13.6.2006.

Seuraava FINAS bulletiini ilmestyy joulukuussa 2006.
Julkaisija:
FINAS - akkreditointipalvelu

Päätoimittaja: Päivi Kähkönen
Toimitussihteeri: Monika Lecklin
Taitto ja kuvat: Jenni Kuva

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.
ISSN 1239-310X

Osoite:
FINAS
PL 9 (Tekniikantie 1)
02151 ESPOO

www.finas.fi
Sähköposti: finas@finas.fi
etunimi.sukunimi@finas.fi

Puhelin: 010 6054 000
Faksi: 010 6054 399

Port Payé
Finlande
101155
●
posti

ECONOMY